

חינוך

ח"י באדר, תשע"ה | גיליון 10

ראשי פרקים לדיון חינוכי לקראת הבחירות לכנסת ה-20

הרב יונה גודמן, מנהל חינוכי - רשת ישיבות ואולפנות בני עקיבא

2. עין טובה - כי כולם מתכוונים לטובה. יש להפנים את ההבנה כי מערכת הבחירות איננה התמודדות בין צדיקים לרשעים. אין צד שרוצה להזיק לישראל, וכולם, כולל אלה הרחוקים מאתנו מאוד, פועלים מתוך אמונה כי דרכם תקדם את ישראל. קשה להאמין או להפנים זאת, אך גם התומכים בהפרדת דת ומדינה ואפילו התומכים בחורבן אזורים נוספים ביהודה ושומרון - מאמינים רובם ככולם כי זו טובתה של ישראל.

זאת ועוד: כשדוחים טענות (שבעיני רבים מאתנו מופרכות) בהשמצה גורפת שאנשים אלו 'מונעים משנת ישראל' וכדומה, אין בכך התמודדות רצינית עם

לפניך רשימת נושאים המוצגים בקיצור נמרץ. אין בכוונתנו להציע לדון בכולם, אלא לבחור מתוכם את המתאימים, לדעתכם, לתלמידים (יצוין שאין משמעות לסדר הצגת הנושאים):

1. ערכה של הריבונות ומבט של שמחה. עוד בטרם נכנסים אנו לשאלה במי ובמה אנו תומכים, ראוי לזכור כי אלפיים שנה לא יכולנו לבחור ממשלה יהודית. היינו תחת שלטון זר, לעתים אכזר. ראוי להודות לקב"ה על שזכינו למדינה משלנו, ובמסגרתה אפשר להתווכח על הדרך הנכונה. לא בכדי מסופר על יהודים חשובים, שבראשית ימיה של המדינה היו לובשים בגדי חג כדי ללכת לקלפי.

האם העובדה שרבנים ואישי ציבור אוחזים בעמדה תורנית שונה משלנו ומשל רבותינו הופכת אותם לרפורמים? לחרדים? האם כינויים גורפים אלו מהווים התמודדות מכובדת עם עמדותיהם?

פורים מאחורינו, והבחירות לכנסת העשרים בשער.

נוכח אירוע המעסיק בצורה כה רחבה את החברה הישראלית, ושעתיד להשפיע על מעגלי חיים רבים (בזירה המדינית; בזירת יחסי דת-מדינה; בזירת הציונות-הדתית ועוד) - ראוי להקדיש זמן לשיחה או לדיון עם התלמידים על מערכת הבחירות ולקחיה.

כתמיד, אין כוונתנו לספק מידע בלבד, אלא להציע מבט ערכי ורוחני כלפי סוגיות יסוד בחיינו, מבט שאנו מבקשים לטפח לאורך השנה כולה, ושניתן כעת להחילו על הבחירות, ומהן - לחיים בכלל.

- טיעוניהם. טיעונים כגון אלה יש לדחות בצורה מנומקת ולא באמצעות השמצות. עלינו להתרגל להתייחס בצורה עניינית ומנומקת לעמדות הפוכות משלנו במקום להכתים את נושאייהן. סוף דבר, אין כאן מחלוקת בין צדיקים לרשעים, אלא לכל היותר בין צודקים לטועים.
3. **המכנה המשותף.** ראוי ליטול חלק במחלוקות הנוקבות - מתוך שאנו זוכרים כי עם חלק גדול ממתנגדינו יש לנו חזון משותף ולא מעט דברים מוסכמים. רבים רוצים לכונן כאן חברה יהודית המבוססת על חסד וחמלה, ולא חברה המאופיינת חלילה במרוץ חימוש חומרני. רבים רוצים לכונן כאן חברה של ערכים וחינוך, ולא של הערצת ידוענים והתמכרות לתכניות ריאליטי מפוקפקות. אמנם כן, קיימות מחלוקות בדבר משמעותה של 'חברה יהודית' ובדבר מהותו של החינוך, אך עדיין חובה לזכור את המכנה המשותף הרחב אותו חולקים רבים מאתנו, ובראשו הרצון להמשיך ולקיים כאן מדינה ציונית ויהודית הבנויה על אדני אהבת הזולת ועל אידאליים.
4. **קמעא-קמעא היא גאולתנו.** בכך אנו מתכוונים לצורך להכיל פערים בין החזון והאידיאל ובין המציאות בשטח. הדבר נכון הן כלפי המדינה כולה, והן כלפי מפלגה זו או אחרת, שמעצם החלטתה להיות מפלגה פוליטית ולא בית מדרש, מקבלת על עצמה לפעול בשדה של אילוצים ופשרות. אילוצים ופשרות שעיקר הדיון התורני כלפיהם צריך להיות היכן עובר הקו האדום שעם חצייתו יש לפרוש מחברות בקואליציה, אך לא לגבי עצם הצורך בקיומן.
- למעמיקים:**
5. **על המתח בין דת ומדינה.** ניתן לקיים דיון ראשוני על המתח המצוי בין השאיפה שתוקם כאן מדינה יהודית, ובין הרצון וההבנה שדבר זה צריך להיעשות מתוך בחירה ורצון של העם ולא בכפייה.

6. **דיון מעמיק באחד מתתי-הנושאים המצויים במחלוקת, גם בתוך הציבור שלנו.** לתלמידים בוגרים, מוצע לסקור את הרקע ולמפות את הדעות הרוחניות הקשורות לתת-נושא מוגדר בתחום של דת ומדינה, דוגמת נושא הגיור או 'ברית הזוגיות'. כן ראוי לבחון כיצד מנהלים מחלוקת בין בתי מדרש שונים בתוכנו. האם העובדה שרבנים ואישי ציבור אוחזים בעמדה תורנית שונה משלנו ומשל רבותינו הופכת אותם לרפורמים? לחרדים? האם כינויים גורפים אלו מהווים התמודדות מכובדת עם עמדותיהם?

עלינו לדעת להקשיב גם לדעות שאותן קשה לנו לשמוע ולזכור כי האיסור לומר לשון הרע חל גם על פוליטיקאים... (ואפילו הם מהמחנה 'שלנו'...)

7. **על היחס התורני לבחירות ולדמוקרטיה.** מבט ראשוני על כמיהתנו העקרונית, ובחינת מגמות ושאיופות: האם פנינו להקמת מלוכה עוד בימינו? לדמוקרטיה יהודית? בינתיים, מהו יחסינו למערכת הדמוקרטית העכשווית? מה עמדתנו כלפי מי שמסרב להזדהות בשמו בבית המשפט, כי הוא כופר בסמכותם של בתי המשפט בישראל בהיותם פועלים שלא על פי דיני התורה (האם אותם אנשים גם לא ידווחו למשטרה על גניבה או על רצח כי המערכת אינה פועלת על פי חוקי תורת ישראל? זאת ועוד: לו יבקשו מאתנו, האם אנו מסוגלים החל ממחר להנהיג מדינה מודרנית על פי חוקי התורה?)

אחרון חביב - קצת כבוד

מסר עקרוני שאותו ראוי לדעתנו לחדד, יהיה נושא הדיון שתבחרו אשר יהיה, הוא האופן בו ראוי לקיים דיון ואף מחלוקת בין מבוגרים. עלינו לדעת להקשיב גם לדעות שאותן קשה לנו לשמוע; עלינו לטפח יכולת לכבד בעלי פלוגתא, ולזכור כי האיסור לומר לשון הרע חל גם על פוליטיקאים... (ואפילו הם מהמחנה 'שלנו'...) ועוד.

לצערנו, לא כל המבוגרים נוהגים על פי יסודות בסיסיים אלו (ואף לא כל המפלגות...). אולי אף כאן ראוי לעודד את הנוער להוות דוגמא אישית, גם למבוגרים.

| והאמת שלום אהבו |